

BIBLIOTEKA *ŽENSKI GLAS*
KNJIGA BR. 16

Naslov originala:
СЕСТРО, СЕСТРО
Оксана Забужко

Copyright © Oksana Zabuzhko.
Copyright © srpskog izdanja Kontrast izdavaštvo 2024. Published
by arrangement tith Beata Śtasinska Literary Agency.

Za izdavača:
Vladimir Manigoda

Glavni i odgovorni urednik:
Ivan Isailović

Izvršna urednica:
Tamara Sokić

Prevod:
Milena Ivanović

Lektura:
Sandra Todorić

Dizajn korica:
Ognjen Klisara

Prelom:
Ivan Isailović

Štampa:
F.U.K. d.o.o. Beograd

Tiraž:
1000

Izdavač:
Kontrast izdavaštvo
Terazije 35, Beograd
imejl: info@kontrastizdavastvo.rs
kontrastizdavastvo.rs

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

OKSANA ZABUŠKO

SESTRO, SESTRO

- izabrane priče -

*Prevela s ukrajinskog
Milena Ivanović*

KONTRAST

Beograd, 2024.

SESTRO, SESTRO

Morala bi imati sestru četiri – ne, pet godina mlađu.

Nad celim tvojim detinjstvom lebdela su bestelesna ženska imena, menjajući mesta, dozivajući jedno drugo; nisi znala čemu da ih pripojiš, a nisi se usuđivala da ih nadeneš lutkama – imena nisu bila „lutkasta”, odnosno, nisu podražavala imena živih ljudi, već su bila nekako niotkudašnja, kao da je, grunuvši kroz jauk imena koje je dugo opsedale tvoj unutrašnji sluh (a sva su ona odzvanjala kao jecaj, najčešće ponavljajući „Ivana”) i onda se otrglo, neko pokušavao da dopre do tebe – neko ko je želeo da dobije ime. U drugom razredu morala si da promeniš školu i to je bio prvi put da si promenu okruženja doživela kao oslobađanje, kao prodor u sferu u kojoj možeš zameniti sopstvenu biografiju onakvom kakva bi trebalo da bude: ispričala si novom društvu da imaš seku Ivan-ku, koja još ne ide u školu, i tako nehotice uradila ono za šta tvoji roditelji nisu imali smelosti – prizvala si u život plavokosu glavicu punu svilenih lokni obasjanih suncem. Kasnije bi kovrdže verovatno potamnele kao što se to svojevremeno i tebi desilo, međutim, tvoja lagarija je kasnije raskrinkana, a kada je presušila svakodnevna reka reči, čijim je ubogim tokom Ivanka jedino i mogla da se kreće (drugarici iz klupe kroz jutarnje zevanje: „Ivanka je juče baš bila nevaljala, nije htela da spava, igrale smo se sve do deset”), onda je i plavokosa glavica puna svilenih lokni iščezla, zauvek nestala iz one dimenzije u kojoj se raste i menja.

Tako je ubijena po drugi put.

Jer ti, u stvari, *jesi* imala sestru. Ona je imala škrge, a umesto nogu podvijen kratak repić – kao u račića ili morskog konjića.

Devojčica-punoglavac, velikog čela kao i svi u vašoj porodici. Verovatno još nije bila progledala; uostalom, nije ni imala šta da vidi – oko nje je bio mrak. I vlaga. I toplota. Čelije su imale volju da se dele, nezadrživo i neprekidno; mora da se to unutra oseća kao nehotačna drhtavica što prožima telo, ali bez one panične slabosti koja pritom obuzima nas koji smo već svesni da telo mora biti poslušno, a tamo, kad ga duša još uvek samo uvećava, ustrajno treperenje ćelija što se hitro množe mora da se oseća kao postojana, zvonka radost približavanja, kao da te nešto munjevito i odrešito nosi kroz tunel ka svetlosti. I zato te ne napušta pomisao na strah, prvi i poslednji na ovom svetu strah tvoje sestre, od koje su ti, kao odeća na obali iza utopljenika, ostali samo udaljeni eho imena (da li je Ivana, ili neka druga „ana”) i maglovita slika svilenih, plavih, suncem obasjanih lokni četvorogodišnjakinje; na onaj strah koji je došao spolja, poljuljavši čitavog onog tamnog kita u kome se ljuljuškao mali Jona – snažan impuls, bezvučno, infrazvučno obrušavanje lavine, mrak oko nje naprečac prestaje da bude prijatno – žuborav, on upumpava pretnju tako smrtonosnim intenzitetom da devojčica-punoglavac počinje da se koprcu u svojoj vodi, možda bi i vrisnula, ali još nije imala pluća za vrisak, imala je samo tanak listić endoderma koji je zalud vibrirao, gotov da pukne od preteranog napora, ali još je bilo rano, rano! – a naokolo je još vladao strah, čist strah, bespredmetan i svemoćan, praćakala se u samom jezgru tog straha, slepo se bacakala na sve strane u potrazi za utočištem, gde bi mogla da se sakrije, jer ona treba da uvećava telo, nejake ručice, tanano – landarajuće nožice izvrnutih stopala kao u neke žabe, ali za tim strahom hitro se uzdizalo još nešto – poput preteškog kapka usmerenog da poklopi očajnu vrelu grudvicu koja još ni glasa nije imala, niti ikakvog načina da kroz tunel da bilo kakav znak – da je već tu, postoji, evo ovde, dajte joj samo da uveća telašće! Tada još, razume se, ništa nisi shvatala, imala si pet godina, i tad si, čini se, povijala lutku na kauču u sobi, kad su iz kuhinje, gde su nakon

ručka ostali da sede tata i mama, najednom doprli prigušeni grleni zvuci nalik na lavež – zvuci ženskog glasa, koji nisi prepoznala jer otkud si tada mogla znati da tako može zvučati ženski glas, ali se već u sledećem trenutku razlegao mamin, ipak mamin, mada posve stran, jeziv, bezdano – utrobni krik – urezaće ti se u sećanje za ceo život: „Banditi! Zveri! Prokletnici!”

Graja, utišan, nagovarajući tatin glas, kao grebanje po ploči; kad si uletela u kuhinju, u oči ti je iz zaleta, iz zamaha (krupni plan!) udarilo mamino vlažno, crveno lice uokvireno ulepljenim pramenovima; to je jedino što ti je bilo namenjeno u tim događajima: uloga posmatrača, bespomoćnog svedoka koji stoji po strani uvek zauzetih – da li lutkom, da li naramkom knjiga – ruku.

Još jedno upečatljivo sećanje odnosilo se na knjige: kada su pre toga – ne sećaš se koliko dugo pre toga – tuđi ljudi, ne skidajući mantile, ispunili vaš stan, koji je namah postao tesan i, okrenuvši leđa ukućanima, počeli da preturaju po policama za knjige i tatinom pisaćem stolu, a tata i mama sedeli na kauču i ćutali, oglašavajući se tek retko šapatom, tebi je nakon nekog vremena (za sat? dva? tri?) dosadilo da tako sediš, pa si šmugnula u svoje ćoške, uzela u naručje hrpu svojih knjiga – na vrhu su bile „Ukrajinske narodne zagonetke”, sa tvrdim koricama i zamišljenim plavim dečakom na omotu – zamolila da izađeš barem na balkon, ako već ne možeš napolje, da čitaš – vrlo razborito ponašanje za jednu petogodišnju devojčicu, i uopšte, među svim učesnicima tog mizanscena jedino si se ti razborito i ponašala, jer je, na primer, otac – a oni su ga presreli u ulazu, dok se vraćao sa posla, pa je morao baš on da pozvoni na vrata, tako da je ispalo kao da ih je on i doveo – kada je supruga otvorila, smogao, potpuno zbunjen, da proslovi samo: „Ovo je Natalija”, kao da su i zaista gosti svratili na šoljicu čaja, i čak nije teško zamisliti kako je tvoja mama, tada mlađa nego ti sada, tvoja vitka i topla mama, koja je uvek tako lepo mirisala, mogla, povukavši se za korak u dubinu predsoblja, smeteno izustiti: „Drago mi je”, a onda su oni izvadili

svoje legitimacije; kada te nakon mnogo godina u drugoj zgradi, u hodniku, isto ovako presretnu, ti ćeš, ne uzevši vazduh, kao da si dvadeset godina samo to čekala, smesta zatražiti njihove legitimacije, mada, kad bolje razmisliš, koji će ti davati one, ali, možda se radi samo o tome da ti ih tada, kada si imala pet godina, nisu pokazali, da ti se niko nije obratio: „Ovo je Darka”, kao što niko nije uopšte nalazio za potrebno da ti išta objasni, da se okrenu frontalno prema tebi – a njihovo lice, to je upravo ta čvrsta knjižica sa sitno otkucanim tekstom gore levo, koji opet ne uspevaš da pročitaš, jer, kako je pokažu, oni odmah, ležernim mađioničarskim pokretom, izmaknu svoju iskaznicu, kao što si se uverila tek posle dvadeset godina – najpre su to bila samo leđa, siva leđa koja ni na jedan način nije doticalo tvoje postojanje, ali u čijem prisustvu niste mogli da izađete iz stana, niti da se slobodno krećete po njemu – čak ste i u toalet morali otići pod njihovim nadzorom – i jedini put se, iz te sive, tmurne tmine, ka tebi okrenulo i uperilo nešto kao lice, ali ne baš sasvim lice, jer je umesto pogleda imalo spuštene kapke, upravo onda kada si s naramkom knjiga, odozgo „Ukrajinske narodne zagonetke”, sa tvrdim koricama i nacrtanim plavim dečakom koji je zamišljeno stavio prst na čelo, tražila od mame da izađeš barem na balkon, ako već ne možeš napolje – kao-lice je, uopšte te ne pogledavši, reklo na ruskom: „D j e v a - č k a , ajde, pokaži svoje knjige”, glasom koji te takođe nije video, u kome nije bilo ni najmanjeg nagoveštaja da se obraća tebi – pa ti nisi bila d j e v a č k a , ti si bila Darusja, ti si začuđeno stajala na karamelžutom parketu lepljivom od laka (samo što ste renovirali stan!) sa naramkom knjiga u rukama i gledala si odozdo u kao-lice, i tu te je tvoja mama, tvoja vitka i topla mama, koja je uvek tako lepo mirisala i koja je već treći mesec ljuljuškala u sebi tvoju sestru, ogrnula rukavima džempera ljubičasto-vunanim mrakom, kao da te upija nazad u sebe, gde za tebe više nije bilo mesta, i rekla ti, pomilovavši dahom uho: „Hajde, pohvali se, pohvali se čiki šta čitaš”, tek tako, uzmi pa se pohvali, isto što

i odrecituj-gostima-pesmicu – refleksno nepogrešivi instinkt: da pripitomi „čiku“, da ga prevede na poznati jezik, kao onog ogromnog psa što te jednom pojurio u parku, a ti si se uplašila, i trčala, i zapomagala, pa si se saplela i s jaukom pala u travu, a mama se, kad te utešila, smejala i pokazivala: ma vidi – kuće je stajalo pokunjeno, kao krivac – on je samo hteo da se igra, budalica, ne boj se, pa uopšte nije strašan, idi, priđi mu, pomazi ga; čudno je to što je taj njen poriv delovao, izgleda, ne samo na tebe nego i na kagebeovca, jer se ovaj, vraćajući ti knjige nakon nekoliko minuta pregledanja (i, zacemento, opipavanja korica i rikni), odvažio da prihvati igru koju mu je tako nesmotreno nabacila ta bleđa, nasmrt preplašena žena: ugurao ti je knjige u ruke i pretvarao se da je „čika u gostima“, nevešto, kao da nikad nije imao posla s decom: „D a v a j, uzmi, d j e v a č k a ... Lepe su ti knjige“ – knjige su bile presložene drugim redom i ti si ponovo odlučno izvukla na vrh zamišljenog plavog dečaka, međutim, nešto više nije bilo „kako treba“ – nešto slatko i prijatno, obećavajuće je isparilo, iščilelo iz tih knjiga i više ti se nije izlazilo s njima na balkon, držala si ih u naručju i to je i trebalo da bude tvoje najogoljenije, jedino jasno sećanje na taj septembarski dan: ti stojiš, a ruke su ti zauzete.

I eto, možda je baš u tom trenutku kada je pohrlila da te obgrli, obujmi sobom, kroz glavu tvoje majke i proletela, još uvek na zadnjem planu, maglovita, uznemirujuća istina: dvoje neće moći da obujmi. Za dvoje ona nema mesta. Tako si ti, samom činjenicom tvog svršenog, bespovratnog prisustva na ovom svetu, potisnula iz njega svoju sestru. Jer kako inače objasniti to što je još nekoliko godina nakon toga ona dozivala onim udaljenim ehom imena koje na kraju nisi uspela da razaznaš baš tebe i što je baš tebi pokazala plavokosi okret glave s loknama obasjanim suncem? Sedela si s nogama na kauču i čitala bajku – kako su čumaci u lugu napravili frulu od udike, otišli u najbližu kuću i kako je kćerka njihovih domaćina frulu prinela usnama, a ova je progovorila: „Tiho, najtiše, sestrice, sviraj, u moje srce bolom ne diraj,

mene je sestra moja pogubila, u moje srce oštri nož zarila...” Ne moraš baš nož da zabijaš da bi bila kriva, sasvim je dovoljno da se rodiš.

Saznala si da si imala sestru mnogo kasnije, sa dvanaest ili trinaest godina – ispričala ti je mama i roditelji su se tada posvađali, jer je tata smatrao da detetu ne treba pričati takve stvari: kao i sve muškarce, dete bi ga uverilo da je realno tek od trenutka kad ga uzme u ruke i spusti u toplu kupku, tako da nije isključeno da je u tebi, jer si se tada pretvarala u ženu, majka nesvesno tražila saučesnicu; međutim, ona nije znala za plavokosu kovrdžavu glavicu koja je nestala i više se nije vraćala, za omađijanost projecanih imena koja si, dešavalo se, po čitave dane mrmrljala sebi u bradu – a opet, ni ti nisi sve znala. Nisi imala pojma kako je to – u trećem mesecu izgubiti za nekoliko dana sedam kilograma tako da sve haljine vise na tebi kao na vešalicama u ormaru; kad te svakog dana pozivaju s posla na saslušanja: ustajati od stola u iznenadnoj zgusnutoj tišini, praćena pogledima kolega, dok auto s vozačem u vojnoj uniformi čeka dole; čitav mesec ići široko otvorenih, kao da joj se kapci ne mogu sklopiti, suvih, ali vrelih, kao od plača, očiju. Svaki strah ima svoju zapreminu i težinu – Natalijin je dupke ispunio njeno i bez toga iskopnelo telo, izbijajući na oči, i možda se čak konačni slom (udar – i treptaj preteškog kapka) desio u njoj ne onda kad je ridala u kuhinji onako kako se rida samo dva-put, pa, možda, triput za života („Banditi! Zveri! Prokletnici!”) – već svesna da je Antos u pravu, da ona, takva, ne može roditi normalno dete – nego malo kasnije, kada je, umivši lice ledenom vodom i osećajući kako je, još uvek živu, polako obuzima mermerna hladnoća groba prožetog vlagom, svom jezom u telu rekla užasnoj vreloj grudvici koja je očajnički tonula u njoj u želji da se ukopa što dublje: „Oprosti. Oprosti, maleno moje, zlato moje, moja kćeri ili sine – mama ne sme da te hrani svojim strahom”.

I još jedno nisi znala – da se nakon nekoliko godina, baš u onom kratkom periodu kada vaši roditelji nisu očekivali hapšenje,

tvoja sestra pojavila pred mamom. Natalija jedino nije uspjela da razazna lišce – zaklanjala ga je bleđa poput meseca, lelujava, kao zamagljena suzama, mrlja; čitav taj san bio je crno-beo, pod noćnim ili fluorescentnim svetlom; malena, bleđa poput meseca devojčica, ne ispuštajući zvuka, pružala je iz mraka ruke utopljenice Nataliji; prsti – nekako čudno dugi, nimalo dečji, žalosni i pokretljivi, zakačeni za razgranatu mrežu potkožnih tetiva kao za konce – pokušavali su da preklinjućim drhtajima postanu živi dodir: „Mama”, nemo je preklinjao taj pokret, „mama”. I tu je Nataliju poklopila lavina rasutog užasa, iza koga nema više ničega; sopstveni očajnički krik prenuo ju je iz sna, odzvanjajući zatim čitavim slomljenim telom, dok je, obuzeta jezom, cvokoćući, sedela skupljena na ivici postelje (u mraku je sijao samo brojčanik sata na pisaćem stolu: bilo je tri) i, umesto olakšanja zbog buđenja iz sna, osećala je kako je pritiska teret nesavladivog, jasnog poimanja da to nije bio njen užas – i da će od sada morati da živi sa svešću o tome. Taj je užas došao spolja, nahrupio odande, iz neme, fluorescentne noći, gde je obavijao plodovom vodom nježno odbačeno dete, njenu devojčicu izbačenu na mesečevu hladnoću; tek je sad otkrila da je bila devojčica, jer je imala kasni i komplikovani pobačaj, jedva su joj dozvolili – „na osnovu psihogenih indikacija”, a na svoje jedva izrečeno pitanje: „Je li bio dečak ili devojčica?“, Natalija je začula: „A ko će vam sad znati” i tada se zainatila i, stisnuvši zube i suze, ipak zahtevala da joj pokažu – ono što je bilo ili trebalo da bude – njeno drugo dete: jer, koliko god bila slomljena, bila joj je nepodnošljiva, kao da joj neko prislanja usijana klešta na mozak, pomisao da će to dete, to poput daha krhko stvorenjce, taj pupoljak već svojevoljnog mesa od nekoliko desetina grama, koji je uspeo da ispomera sve časovnike u njenom telu, tako većsto uređujući – podređujući sebi svoj prvi zemaljski dom – iščileti neprepoznat, nenaslućen, neopažen; nijednog znaka, nijednog znamenja, ni mrvice, ni boje očiju ili oblika lobanje, čak ni pola, baš ničega, išta ičega – kao da je ona,

Natalija, nosila u materici strah, a ne dete. Ono što je ugledala – ono što je plutalo u ciničnom sjaju cinkane posude – podsećalo je na komadiće sirove jetre u crnim, masnim ugrušcima krvi, i to je bila tvoja sestra u svom jedinom zemaljskom bivstvovanju; a ko će vam sad znati, kireta je strugala uzduž i popreko, poput mitske razuzdane sekire – sve što se uhvatilo za razmekšano toplo tle iščupala je, posekla, izvalila, sastrugala do dna, do žute gline, do bele kosti, do večitog leda, do skorelog sloja kreča na dnu jame, do kloparanja vagona sa osuđennicima po spojevima šina kroz snežnu pustinju; u jednom od takvih vagona pre dvadeset godina vozio se Anton, gurnut u ledeni delirijum, i tad se među zatvorenicima našla žena čije je ime zapamtio za celi život i preneo Dariusji – kao da je stavio ulog u banku nerazmenljivog vremena – žena koja je skupila nekoliko kožnih ogrtača, a možda i krznenih bundi – jer u vagonima je bilo i aristokratije, starih galickih profesora, visokog sveštenstva, bivši poslanik u sejmu s porodicom kome su se svi i dalje obraćali: „pane poslaniče” – zagušljiva krzna još su čuvala prašnjavi dah predratnih evropskih hotela, ženskih parfema, zlačane zakulisne prašine, somotskih zastora s kićankama, ogrtači su pak trpko i teško zaudarali, kako i treba da zaudaraju – nosili su kiselkasti vonj ustajalog znoja i nesperive prljavštine ispod noktiju, štalskog dima i žganjaca s mlekom, poluživotinjski smrad seoske kuće i tužni, crkveni miris voštanica i ta žena je sve to izmolila od vlasnika, naguravši ih po dvoje pod jedno pokrivalo, a izmoljeno je natrpala na osamnaestogodišnjeg momka koji je goreo u groznici, a da se bolesnik ne bi otkrivao, sama je legla preko svega, tri dana je tako držala težinom sopstvenog tela tu hrpu spasonosne toplote, koja je usisala mladićevu smrt, tri dana je u dupke punom stočnom vagonu, na nekom delu neizmernog prostranstva između Lavova i Čite, ta žena rađala Antona iz sastavljenog, pritiskajuće vrelog, krznenog, vunenog, filcanog oblaka zauvek uništenih života – kao iz kolektivne materice; trećeg dana nastupila je kriza, a nekoliko

dana kasnije prispeli su na odredište i Anton više nije video tu ženu. I Natalija je – iščupane utrobe, silom razapeta na gineko-loškom stolu – morala otkriti da je svih tih dvadeset godina mahнита sekira i dalje jurila Antona – po šinama, po pragovima, klopavajući i tupkajući, razbacujući – bljujući na sve strane kama-re ugodne topline kojom su žene žurno popločale prugu, u koji-ma su se gnezdili novi životi; pa rekao je potpukovnik Antonu na saslušanju Antona, iako je već bio rehabilitovan, diplomirao je, predavao na univerzitetu: „Bili ste u logoru, a s n a m i n j e h o - č e t e r a b o t a ć – zažalícete”, baš tako – „zažalícete”, i cvilećete kao psi prebijene kičme, i molicćete na kolenima svoju decu za oproštaj što ste ih doneli na svet!; eto šta su hteli od nas, bezočnici, banditi, ubice, nećete dočekati, podići ću je, moju Darku, moju devojčicu, jedinu što mi je preostala, neću je pustiti kao što sam pustila ovu, dopustivši da mi razdvoje kolena, okrnjci sirove jetre što plivaju u crnoj krvi, dušice, detence moje, hoćeš li mi ikada oprostiti? Tako se – ili otprilike tako – morala osećati tvoja mama, tako da nije nimalo čudno što je, kada je napokon u toj fluores-centnoj noći videla tvoju sestru i spoznala, makar na trenutak, njen prvi i poslednji ponet sa ovog sveta strah, u tren oka prepoznala u njemu odgovor na svoje nemušto preklinjanje. To vero-vatno i jeste bio odgovor, jer se nakon toga Ivana više nije javljala – ni majci, ni tebi; prošlo je još dvadeset godina, od kojih su po-lovina bile godine Antonove samrtne agonije, i tek onda kada se za njim sklopio preteški kapak, a oštri zimski vetar ostao na opu-stelom groblju da leprša obrubljenim srebrom crnim lentama na vencima i cvetovima hrizantema zaglibljenim u blato razneto mnoštvom nogu, Natalija je usnila još jedan san: u tom snu An-ton se udaljjavao od nje – videla ga je s leđa, oko njih je ponovo bila noć, i iz te noći pred njega je izašla devojčica u belom haljet-ku i uhvatila ga za ruku, sasvim sigurno, i tako je zaštitnički bio muževljev trenutni refleks da se Natalija, za koju je čitava scena ostala nema, ipak smesta smirila i pomislila dok su odlazili: sad je

kako treba, sad je dobro, on je kod kuće. Čudno, ali ovog puta nije prepoznala devojčicu, svu svoju pažnju usmerila je na muža, i ujutru, kad je prepričavala san kćerki, nije odmah shvatila kad je Darka, krijući pogled, kratko izustila: „To je ona”. „Ko?“, kao da se Natalija saplela u trku: prvi put tokom dugog vremena, slepljenog u beskrajnom trajanju, taj san joj je na neki način *obećavao* mir, pa je na ćerkinu naglu hiruršku intervenciju na njemu reagovala onim istim studenim unutrašnjim stiskom kakvim je uvek reagovala na neočekivanu zvonjavu na vratima ili prispeli telegram; opet, kao i tokom celog njenog života, neko želi nešto da joj oduzme, ali ti si, njena Dariusja, sada već odrasla žena, dok su ti ruke slobodno visile uz snažno i lepo mlado telo – ni šoljica kafe ni cigareta nisu činile da te ruke budu pune – rekla sa polusvesnom okrutnošću ili pre s egzibicionističkom pomamom – da zgrabiš majku za ramena i da je protreseš kao nekoga ko nikako da se probudi: „To je bilo ono dete koje se nije rodilo, napokon su se sreli”. I Natalija je uvidela da je to istina, da je baš tako bilo, i u istovremenom izlivu zahvalnosti ovom, živom detetu, svojoj odavno pridobijenoj saučesnici, koja je uspela da tako jasno sve stavi na svoja mesta, sinulo joj je i ugaslo da je sekira napokon promašila – otkinula je polovinu drveta, koja se negde tamo, s one strane, konačno sastavila u bezvučnom stisku ruku muškarca i devojčice, što znači da ovdašnja polovina – ona i Dariusja – više nije u opasnosti; upravo je to označavalo smirenje za kakvo nikad nije znala, a koje je iskusila u snu.

I Natalija je zaplakala.

Ti si je tada zagrlila oko ramena, jer su ti ruke bile slobodne – određene očevom smrću. Dva su života položena da bi tvoj sopstveni bio u potpunosti otkupljen. Čitava dva.

Ali ti – ti si se izvukla, Darka.

(1992)